

Nr 28.

Ankom till riksdagens kausli den 30 maj 1929 kl. 11 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om upphävande av stämpelplikten beträffande växlar och räntebesked från bankinrättningar.

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 89, hava herrar *Björnsson* och *Wahlmark* hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att nu stadgad stämpelplikt för växlar och räntebesked från bankinrättningar av olika slag från och med nästa budgetår skall upphöra».

Beträffande den till stöd för nämnda förslag anförda motiveringen tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Enligt förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skall *inrikes* växel, varmed förstås växel, som utfärdas inom riket och ställes att å inrikes ort betalas, innan den överlåtes eller till betalning företes, beläggas med stämpel av 50 öre för varje påbörjat tal av 1,000 kronor, varå växeln lyder; dock att dylik växel är fri från stämpel, då beloppet ej överstiger 100 kronor, samt skall förses med stämpel av 20 öre, om beloppet överstiger 100 kronor men ej 300 kronor, och med stämpel av 30 öre, därest beloppet överstiger 300 kronor men ej 500 kronor. *Utrikes* växel skall beläggas med stämpel av 50 öre för belopp, ej överstigande 1,000 kronor, och därutöver 50 öre för varje påbörjat tusental kronor, varå den lyder. Frihet från stämpel äger rum för postremissväxel och annan inom riket utfärdad växel, som är betalbar å inrikes ort vid uppvisandet, för växel, som utfärdas inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller är utfärdad å utrikes ort, därest växeln är ställd att vid uppvisandet betalas av medel, som hos bank, annan kreditinrättning eller bankir föras i räkning för utställaren, samt för växel, som är dragen från utlandet på utlandet och endast är betalbar i utlandet.

Redan i 1876 års stämpelförordning återfinnes en stämpelskatt med avseende å primaväxel i utländsk myntsort. Denna stämpelskatt utgick med ett belopp av 1 krona för varje sådan växel, oavsett växelbeloppets storlek.

Förslag om utvidgad stämpelbeskattning framställdes av Kungl. Maj:t i proposition till 1883 års riksdag. Detta förslag vann emellertid riksdagens godkännande endast i fråga om *utrikes* växlar.

I proposition till 1894 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om stämpel å *inrikes* växlar. Detta förslag antogs i huvudsak av riksdagen.

Växel-
stämpeln.
Gällande be-
stämmelser.

Historik.

Redan 1898 års riksdag beslöt emellertid i anledning av väckt motion att upphäva stämpelplikten med avseende å inrikes växlar.

Genom proposition till 1903 års riksdag väckte Kungl. Maj:t åter förslag om införande av stämpelpikt å inrikes växlar. Förslaget avstyrktes av bevillningsutskottet och blev icke av riksdagen antaget. I sitt över förslaget avgivna betänkande nr 20 anförde bevillningsutskottet, att, även om det avsevärt stegrade behovet av inkomster, som närmast föranlett propositionen i ämnet, icke kunde anses vara till fullo ådagalagt, förrän budgeten för år 1904 bleve slutligen uppgjord, utskottet i allt fall icke kunnat förorda förslaget att för tillgodoseende av berörda behov införa stämpelavgift för omförmälda affärspapper. Redan vid de föregående tillfällen, då frågan om utsträckande av stämpelskatten i nu antydd riktning varit föremål för riksdagens behandling, hade på många håll försports en viss obenägenhet mot en dylik beskattning, vilken obenägenhet lätt funne sin förklaring i en enligt utskottets uppfattning ganska naturlig farhåga för att skatten icke skulle träffa vad därmed vore avsett. Den av vederbörande departementschef år 1894 uttalade uppfattning, att den föreslagna skatten skulle komma att väsentligen träffa kapitalet, då detta visade sig, vore enligt utskottets förmenande icke med verkliga förhållandet överensstämmande, utan vore det fastmera själva omsättningen, som i avsevärd mån komme att drabbas av denna stämpelskatt. Det kunde icke bestridas, att bruket av växlar såsom kreditmedel måste innebära en avsevärd förmån för handel och industri, helst därigenom befrämjades både regelbundenhet och snabbhet vid likviders fullgörande. Man borde ock betänka, att växlar för dem, vilka behövde använda sådana, i allmänhet ej representerade tillgång utan fastmera skuld. En skattebörda på detta område skulle helt säkert verka orättvist och hämmande på näringslivets jämna och sunda utveckling och i sin ordning även ogynnsamt beröra skatteförmågan inom landet.

I proposition till 1909 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om införande av bestämmelser rörande stämpel å växel, vilka bestämmelser i stort sett överensstämde med de nu gällande. Propositionen antogs av riksdagen med en mindre ändring.

Sedermåra hava vid flera tillfällen, senast år 1917, motionsvis väckts förslag om avskaffande av stämpeln å växlar. Dessa förslag hava av riksdagen på statsfinansiella grunder avslagits.

Räntestämpeln.

Stämpel utgår å räkning hos bank, annan kreditinrättning, bankir eller ekonomisk förening, å vilken räkning penningar mot särskilt bevis mottagas för att vid anfordran eller först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas, med 5 öre, om räntebeloppet överstiger 5 men ej uppgår till 10 kronor, samt av 10 öre för varje fulla 10 kronor av räntebeloppet, om detta uppgår till 10 kronor eller högre belopp. Frihet från stämpel äger rum, om beloppet av den ränta, som under ett kalenderår tillgodoföres insättare å sparkasseräkning, icke uppgår till, i fråga om me-

del, som innestå i sparbank m. fl. inrättningar, 100 kronor och i fråga om medel, som innestå å sparkasseräkning hos bank, 50 kronor.

Stämpelskatten å räntebesked infördes vid 1917 års riksdag. I proposition nr 95 föreslog Kungl. Maj:t sådan omläggning av den tidigare utgående stämpelskatten å bevis om insättning å depositions- och kapitalräkning, att densamma kom att utgå såsom räntestämpel å avkastningen samt att omfatta jämväl andra på bankinrättning insatta medel. Förslaget motiverades av statsverkets behov av nya skattekällor för täckande av ökade utgifter för krigstidshjälp och dylikt. Detsamma blev av riksdagen antaget med en mindre ändring.

Enligt tillgängliga uppgifter har försäljningen av bank- och växelstämplar inbringat i avrundade krontal år 1926 4,243,212 kronor, år 1927 4,193,891 kronor och år 1928 4,353,454 kronor samt stämpelavgiften å räntebesked, som jämlikt 54 § stämpelförordningen må för nästföregående år inbetalas inom utgången av mars månad, inbringat i avrundade krontal år 1927 1,626,292 kronor, år 1928 1,694,129 kronor och år 1929 för tiden till och med april månad 1,709,957 kronor.

Statistik.

Vid de tillfällen, då stämpelskatt infördes beträffande växlar och räntebesked, återopades såsom skäl härför rådande tryckta statsfinansiella förhållanden. Sedermera hava vid upprepade tillfällen erinringar framställts mot växelstämpeln. Enligt utskottets mening kunna utöver nämnda motiv bärande skäl knappast återopas till förmån för sistnämnda beskattningsform. Även om växelkreditens användning icke nämnvärt påverkats av stämpelskatten, drabbar densamma godtyckligt vissa delar av befolkningen, vilka ofta nog tillhöra de mindre bärkraftiga. Särskilt belastar skatten näringslivet och ej minst den för närvarande betryckta jordbruksnäringen. Under tider, då dåliga konjunkturer råda och växelkrediten vinner ökad användning, framstår givetvis missnöjet med skatten med ökad styrka. Till utskottet har i anledning av motionen inkommit en framställning från Svenska lantmännens riksförbund, i vilken uttalats, att upphävandet av växelstämpeln skulle för jordbruksnäringen innebära en högst betydande lättnad. Jämväl Sveriges köpmannaförening och Sveriges grossistförbund hava i en till utskottet inkommen skrift framhållit, att ett borttagande av stämpelskatten å växlar skulle för näringslivet och närmast den under tryckta förhållanden arbetande handeln innebära en önskvärd lättnad. Med hänsyn till det nu anförda och då rådande statsfinansiella läge erbjuder möjlighet till skattens avskaffande, har utskottet anslutit sig till motionen i denna del, och har utskottet därvid ansett, att skattefrihet samtidigt bör införas med avseende å de handlingar, som enligt 8 § stämpelförordningen äro likställda med växel.

Utskottets yttrande.

Då den särskilda skatteförmåga, inkomst av kapital medför, tages i anspråk genom den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, synes det

knappast befogat att genom en särskild stämpelskatt ytterligare belasta vissa ränteinkomster. Mot denna stämpelbeskattning kan vidare erinras, att densamma för penninginrättningarna medför förhållandevis stora kostnader och besvär. Dessa förhållanden lära hava föranlett vissa av dessa inrättningar att själva erlægga stämpelskatten utan att uttaga densamma av insättarna. Utskottet har sålunda funnit sig böra förorda, att även stämpeln å räntebesked upphäves. Med hänsyn till de grunder, efter vilka sistnämnda stämpel utgår och inbetalas, har utskottet emellertid ansett med skattens upphävande böra anstå till innevarande års utgång samt förty föreslagit en sådan avfattning av bestämmelserna, att stämpel utgår å ränta för tid före utgången av år 1929.

Beträffande de ändringar i stämpelförordningen, som påkallas av växelstämpelns och räntestämpelns upphävande, har utskottet framlagt ett i samråd med vederbörande inom finansdepartementet uppgjort författningsförslag.

I likhet med växelstämpeln och räntestämpeln hava flera andra av de stämpelavgifter, som utgå enligt 8 § stämpelförordningen, införts eller bestämts till nu gällande skattesatser under tider, då behovet av ökade statsinkomster gjort sig särskilt starkt gällande. Med hänsyn härtill och till följd av att de i 8 § nämnda stämpelavgifterna merendels tillkommit vid olika tidpunkter, må det anses förklarligt, att skattesatsernas inbördes storlek icke blivit i allo lyckligt avvägd. Härtill kommer, att numera kommit att användas med stämpelpliktiga handlingar likartade sådana, som ej äro underkastade stämpelavgift, exempelvis förlagsbevis. Vidare vill utskottet erinra, att med anledning av att riksdagens år 1928 församlade revisorer fäst uppmärksamheten på den oklarhet, som råder beträffande stämpelavgifts utgörande för s. k. participating debentures, årets riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande vad revisorerna i ämnet anfört. Slutligen har det ekonomiska livets utveckling medfört en i viss mån ändrad uppfattning rörande de transaktioner, som lämpligen böra drabbas av stämpelbeskattningen.

Av nu anförda skäl har utskottet ansett sig böra föreslå skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om allmän revision av stämpellagstiftningen, i vad densamma avser avgifter, som utgå enligt 8 § stämpelförordningen, och närmast i den mån lagstiftningen berör stämpelskatter på grund av överlåtelser, emissioner av värdepapper, beviljande av inteckning samt å lottsedlar.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av förevarande motion
I: 89 av herrar Björnsson och Wahlmark,
1) antaga följande förslag till

Förordning

om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skall sålunda ändras, att

dels, med utgången av juni 1929, rubrikerna *Anvisning, Inkassering av penningar, Invisning, Konnossement* och *Kvittens* i 8 § upphöra att gälla samt rubriken *Växel* i samma paragraf erhåller följande ändrade lydelse:

8 §.

— — — — —

Växel, godkänd eller protesterad, skall, då på grund därav hos offentlig myndighet sökes betalning, förses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket betalning sökes;

dock är växel fri från stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs.

Se för övrigt 16 §.

dels, med utgången av år 1929, rubrikerna *Checkräkning, Depositionsräkning, Kapitalräkning* och *Spar-kasseräkning* i 8 § upphöra att gälla;

dels ock, med utgången av mars 1930, 47 § 1 mom., 54 och 55 §§ upphöra att gälla samt 22 § 1 mom., 23 §, 26 §, 30 § och 47 § 9 mom. erhålla den ändrade lydelse, som av det följande framgår:

22 §.

1. Stämplars skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

- a) helarksstämplars, — — — användning,
- b) enkla — — — beläggningsstämplars, samt
- c) in-teckningskontrollstämplars.

I vilka — — — 25 öre.

Dessutom äger — — — 27 § föreskriver.

23 §.

Där ej — — — andra helarksstämplars.

Till handlingar, — — — beläggningsstämplars.

Om användande — — — skuldebrev.

26 §.

Generalpoststyrelsen skall å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten enkla beläggningsstämplar.

Hos generalpoststyrelsen — — — gåva.

Ett exemplar — — — postanstalt.

Därest — — — utlämnas.

Huru försäljning — — — 28 och 33 §§.

30 §.

Har genom misskrivning eller annorledes stämpel blivit för sitt ändamål obrukbar, må densamma, helarksstämpel likväl allenast så framt det blad, varå stämpeln är satt, är ostympat, hos generalpoststyrelsen eller å postanstalt utbytas mot annan stämpel. Dylikt utbyte må även äga rum för stämpel, som oriktigt blivit använd till handling, för vilken stämpel av annat slag skolat nyttjas. Vid utbyte, som här är sagt, skall för varje stämpel betalas 6 öre.

Stämplars till — — — icke erhållits.

47 §.

9. Där handling, i avseende å vars stämpelbeläggning ansvar i 2, 3, 5 eller 6 mom. stadgas, icke blivit av den, vilken stämpelbeläggnings ålegat, försedd med behörig stämpel, vare även den, vilken såsom bevis om förvärvad rättighet mottager handlingen eller densamma för annans räkning försäljer, belånar eller till betalning företer utan att belägga den med felande stämpel, underkastad det för felaktig eller försummad stämpelbeläggning av handlingen stadgade ansvar.

Övergångsbestämmelser.

1. Bestämmelserna i 8 § under rubrikerna checkräkning, depositionsräkning, kapitalräkning och spärkasseräkning ävensom i 54 och 55 §§ skola fortfarande äga tillämpning med avseende å stämpel, som belöper å ränta för tid före utgången av år 1929; dock skall, där stämpelavgiften icke erlägges i den i 54 § stadgade ordning, föreskriven stämpel vara åsatt före utgången av mars 1930, vid ansvar, som i 47 § 1 mom. sägs. Därvid skall iakttagas, att, därest räntebesked eljest lämnas genom anteckning å bevis eller i bok, men beviset eller boken icke för ändamålet uppvisas inom sålunda bestämd

tid, stämpeln i stället skall inom samma tid anbringas vid anteckning i räkenskaperna, varigenom insättaren tillgodoföres räntan.

2. Bestämmelserna i 47 § 1 mom. samt i 47 § 9 mom. i detta författningsrums hittillsvarande lydelse skola efter utgången av mars 1930 fortfarande äga tillämpning med avseende å sådant fel eller försummelse i fråga om stämpelbeläggning, som begåtts före nämnda tidpunkt. Den, vilken efter samma tidpunkt såsom bevis om förvärvad rättighet mottager eller för annans räkning försäljer, belånar eller till godkännande eller betalning företer i 47 § 1 mom. avsedd handling, i avseende å vars stämpelbeläggning fel eller försummelse dessförinnan förelupit, äger att vid stämpelbeläggning, som enligt 47 § 9 mom. åligger honom, använda enkel belägningsstämpel.

3. Har stämpelbelagd växel på grund av uteblivet godkännande återgått till växelutställaren, skall, därest denne före utgången av juni 1930 till postverket inlämnar växeln samt styrker, att godkännande av densamma icke erhållits, stämpeln av postverket inlösas med belopp, varå den lyder, med avdrag av 6 öre för varje stämpel.

Bank- och växelstämpel, som icke genom misskrivning eller annorledes blivit för sitt ändamål obrukbar, skall, därest den före utgången av juni 1930 inlämnas till postverket, inlösas med belopp, varå den lyder.

Generalpoststyrelsen äger meddela närmare föreskrifter om sådan inlösen av stämplat, varom i denna punkt förmäles.

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa en allmän revision av stämpelagstiftningen, i vad densamma avser avgifter, som utgå enligt 8 § stämpelförordningen.

Stockholm den 30 maj 1929.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Bärge*, Boman*, Kristensson*, K. Oscar Ericson i Obergå, Leander, Björnsson, Johansson i Arkösund, Bengtsson i Kullen, Hamrin, Olsson i Golvvasta, Björklund, Nylander, Olsson i Gävle, Nilsson i Hörby, Wahlmark, Jönsson i Slätåker, Johansson i Östersund, Ericson i Boxholm och Anderson i Linköping.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.